

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
๗๐๑ ถนนนครไชยศรี
แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐
(อัตโนมัติ ๑๕ สาย),
๐-๒๒๔๓-๑๘๐๕
แฟกซ์ : ทุกหมายเลข,
แฟกซ์อัตโนมัติ :
๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑,
๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

สงวนลิขสิทธิ์
สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพ
วิชาการ (พว.) จำกัด
พ.ศ. ๒๕๕๙

หนังสือเรียน
รายวิชาพื้นฐาน

ดนตรี-นาฏศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

อาจารย์ราติศ วงศ์ศิลปกุล
อาจารย์ศิริรัตน์ วุฒิสกุล

บรรณาธิการ

อาจารย์ทรงศิลป์ พิศชาติ

ผู้ตรวจ

อาจารย์ชยันต์ วันอินทร์
อาจารย์กิตติชัย วงศ์ศิลปกุล
อาจารย์พรทิพย์ พรอมมูล

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ดนตรี-นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้จัดทำตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี การเปรียบเทียบองค์ประกอบในงานศิลปะ การขับร้องและบรรเลงดนตรี การประพันธ์เพลง การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทเพลง อิทธิพลของดนตรี การจัดแสดงดนตรีในงานต่าง ๆ วิวัฒนาการของดนตรีไทยและสากล องค์ประกอบของบทละคร นาฏยศัพท์และภาษาท่า รำวงมาตรฐาน การแสดงนาฏศิลป์เป็นหมู่และเดี่ยว การแสดงละคร การแสดงเป็นชุดเป็นตอน การประดิษฐ์ท่ารำและท่าทางประกอบการแสดง องค์ประกอบนาฏศิลป์ การเลือกการแสดงและการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สอนและผู้เรียน หนังสือเรียนเล่มนี้จึงได้จัดทำเนื้อหาที่ทันสมัย มีกิจกรรมการเรียนรู้ และคำถามพัฒนาการระบอบการคิดที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน กระตุ้นกระบวนการคิด นอกจากนี้ยังได้สอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับจุดประกายความคิด อาชีพน่ารู้ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ปลอดภัยไว้ก่อน เว็บไซต์แนะนำ คำศัพท์สำคัญ จุดประกายความรู้ ความรู้เพิ่มเติม ความรู้รอบโลก และกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการอ่าน

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้ จะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

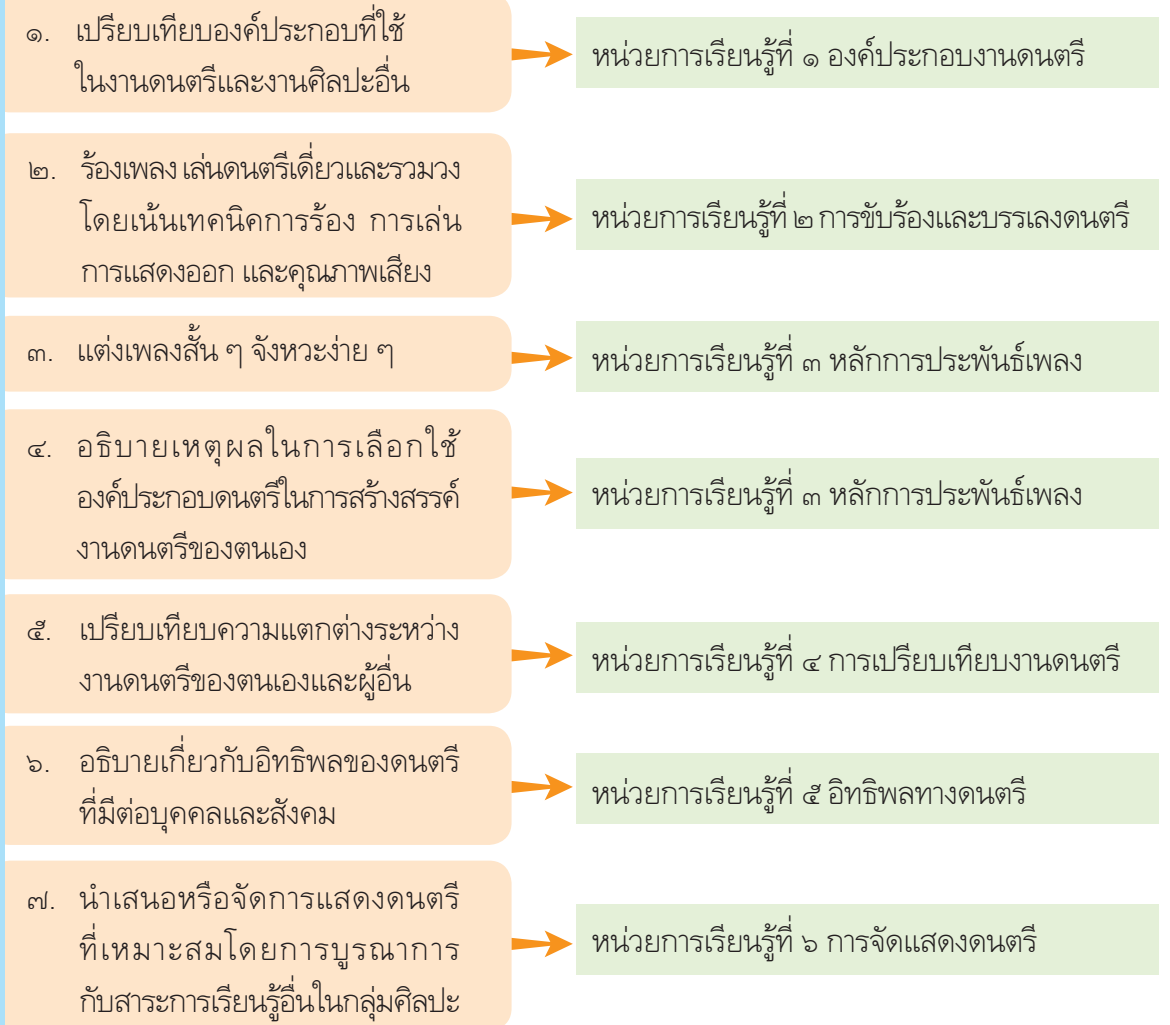
	หน้า
ผังสาระการเรียนรู้ดนตรี	๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ องค์ประกอบงานดนตรี	๖
• องค์ประกอบดนตรี	๘
• การเปรียบเทียบองค์ประกอบในงานดนตรีและศิลปะ	๑๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การขับร้องและบรรเลงดนตรี	๑๘
• เทคนิคและการแสดงออกในการขับร้องเดี่ยวและหมู่	๒๐
• เทคนิคและการแสดงออกในการบรรเลงดนตรีเดี่ยวและรวมวง	๒๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ หลักการประพันธ์เพลง	๓๒
• อัตราร้างหะ	๓๔
• การประพันธ์เพลง	๓๖
• การเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการสร้างสรรค์บทเพลง	๓๙
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การเปรียบเทียบงานดนตรี	๔๒
• การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทเพลง	๔๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ อิทธิพลทางดนตรี	๔๓
• อิทธิพลของดนตรี	๔๕
• ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ	๔๙
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ การจัดแสดงดนตรี	๖๒
• การจัดการแสดงดนตรีในวาระต่าง ๆ	๖๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ วิวัฒนาการของดนตรี	๗๐
• ประวัติดนตรีไทยยุคสมัยต่าง ๆ	๗๒
• ประวัติดนตรีตะวันตกยุคสมัยต่าง ๆ	๘๐

ผังสาระการเรียนรู้นาฏศิลป์		๘๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘	ละคร	๘๙
- องค์ประกอบของบทละคร - ละครกับชีวิต		๙๑ ๙๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙	นาฏยศัพท์และภาษาท่า	๙๖
- นาฏยศัพท์ - ภาษาท่า		๙๗ ๑๐๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐	ร่างมาตรฐาน	๑๐๘
การแสดงร่างมาตรฐาน		๑๑๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑	การแสดงนาฏศิลป์	๑๑๙
- การแสดงเป็นหมู่ - การแสดงเดี่ยว - การแสดงละคร - การแสดงเป็นชุดเป็นตอน		๑๒๑ ๑๓๕ ๑๔๕ ๑๕๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒	การประดิษฐ์ท่ารำ	๑๖๒
การประดิษฐ์ท่ารำและท่าทางประกอบการแสดง		๑๖๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓	การเปรียบเทียบองค์ประกอบของนาฏศิลป์	๑๗๓
องค์ประกอบนาฏศิลป์		๑๗๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔	สร้างสรรค์งานแสดง	๑๘๕
- วิธีการเลือกการแสดง - การออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์และเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์		๑๘๖ ๑๘๙
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕	นาฏศิลป์และการละคร	๑๙๔
- ความสำคัญและบทบาทของนาฏศิลป์และการละครในชีวิตประจำวัน - การอนุรักษ์นาฏศิลป์		๑๙๕ ๑๙๗
บรรณานุกรม		๒๐๐

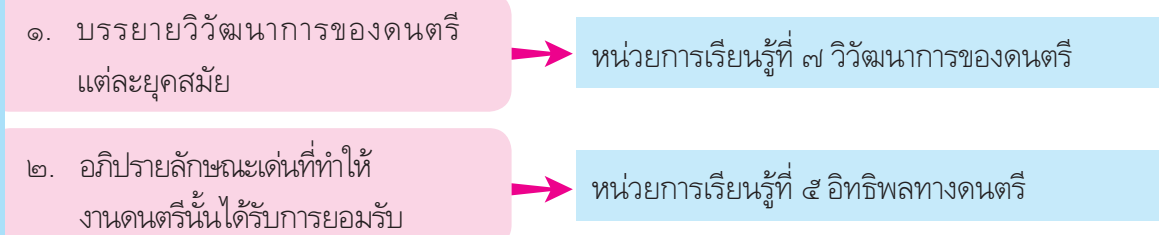
สาระที่ ๒ ดนตรี

ผังสาระการเรียนรู้ดนตรี

ศ ๒.๑

ศ ๒.๒

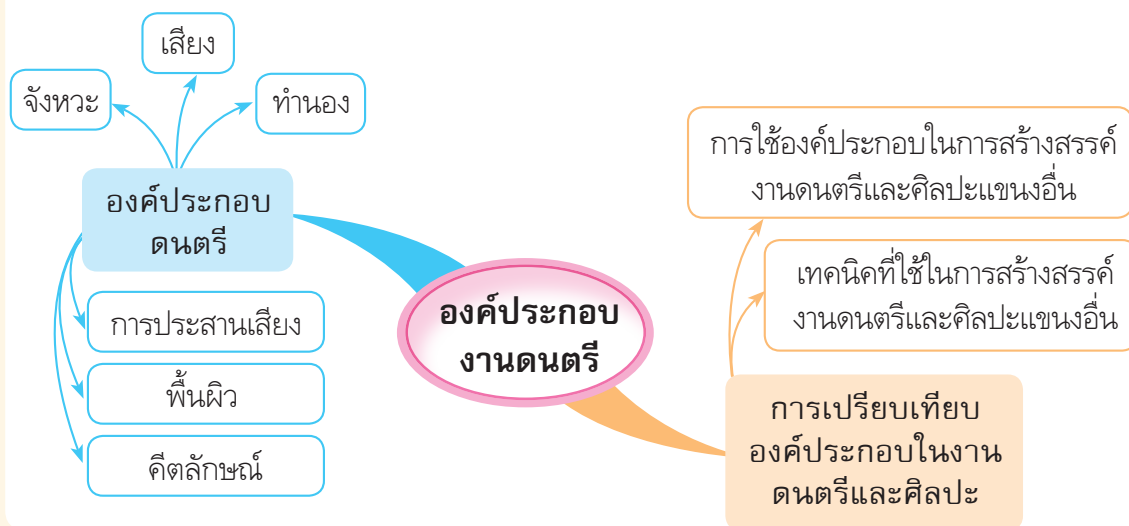

องค์ประกอบงานดนตรี

ตัวชี้วัด

- เปรียบเทียบองค์ประกอบที่ใช้ในงานดนตรีและงานศิลปะอื่น (ศ ๒.๑ ม.๓/๑)

ผังสารการเรียนรู้

สาระสำคัญ

ดนตรีที่มีความไพเราะ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดนตรีที่ครบถ้วนสมบูรณ์จะทำให้บทเพลงไพเราะ น่าฟัง และสามารถนำดนตรีมาใช้ควบคู่กับศิลปะเพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะให้มีเอกลักษณ์สวยงาม น่าสนใจ

ในการจัดงานแข่งขันกีฬา เมื่อนักเรียนได้ยืนเพลงกราวกีฬา จะรู้สึกอย่างไร เพราะอะไรจึงรู้สึกเช่นนั้น

เพลงกราวกีฬาเป็นเพลงที่นิยมใช้ในการแข่งขันกีฬา ประพันธ์คำร้องโดยครูเทพ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ทำนองประพันธ์โดย นารถ ภาวบุตร ประพันธ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ เพื่อใช้ในการแข่งขันกีฬาสีของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ต่อมาเพลงนี้ได้รับความนิยม และนำมาใช้ในการแข่งขันกีฬาทั่วไป

๑. องค์ประกอบดนตรี

องค์ประกอบของดนตรีที่สำคัญ มีดังนี้

๑.๑ จังหวะ (Rhythm)

จังหวะ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับเวลา องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับจังหวะประกอบด้วย

๑) **ความเร็วของจังหวะ (Tempo)** ดนตรีมีการกำหนดความเร็วของแต่ละบทเพลง โดยมีเครื่องมือที่เป็นตัวกำหนดความเร็วเรียกว่า เมโทรโนม (Metronome) หรือเรียกว่า เครื่องกำหนดจังหวะ โดยตัวเลขกำหนดความเร็ว หมายถึง จำนวนจังหวะที่เคาะต่อ ๑ นาที เช่น ถ้าตั้งความเร็วไว้ที่ ๖๐ เครื่องกำหนดจังหวะจะเคาะ ๖๐ ครั้งต่อ ๑ นาที

✿ เครื่องกำหนดความเร็วของจังหวะ หรือเมโทรโนม

๒) **บีตส์ (Beat)** จังหวะที่เคาะหรือดำเนินต่อเนื่องไปอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้ฟังสามารถรับรู้ได้จากการเคาะเท้าหรือปรบมือไปพร้อมกับบทเพลง

๓) **อัตราจังหวะ (Meter)** นอกจากการเคาะจังหวะอย่างสม่ำเสมอคงที่แล้ว ยังสังเกตได้ว่า บางจังหวะบีตส์มีความหนักเบาต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้ ดนตรีจึงมีการจัดกลุ่มจังหวะออกเป็น ๒ ๓ ๔ จังหวะ (ใน ๑ ห้องเพลง) เช่น อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{4}$ โดยที่จังหวะที่ ๑ เป็นจังหวะสำคัญและมีความหนักแน่นที่สุดเสมอ

๑.๒ เสียง (Tone)

เสียง เกิดจากการสั่นของแหล่งกำเนิดเสียง และเสียงเปลี่ยนแปลงได้เมื่อแหล่งกำเนิดเสียงมีการสั่นที่แตกต่างกัน เช่น เสียงพูดของมนุษย์ เกิดจากการสั่นสะท้อนของเส้นเสียงที่อยู่ภายในลำคอ เสียงกลอง เกิดจากการสั่นสะท้อนของหนังกลองเมื่อถูกตีด้วยไม้กลอง เสียงระฆัง เกิดจากการสั่นสะท้อนของตัวระฆังเมื่อถูกตีด้วยไม้ เสียงกีตาร์ เกิดจากการสั่นสะท้อนของสายกีตาร์เมื่อถูกดีด ความดังของเสียงและระดับของเสียงเป็นสมบัติของเสียง

ความดังของเสียง ได้แก่ เสียงดังและเสียงค่อย

ระดับของเสียง ได้แก่ เสียงสูงและเสียงต่ำ

๑.๓ ทำนอง (Melody)

ทำนอง เกิดจากการผสมผสานระหว่างจังหวะ (สั้น-ยาว) และเสียง (สูง-ต่ำ) ที่ไล่เรียงกันหรือสลับกันไป

การผสมผสานของจังหวะและเสียง ทำให้เพลงแต่ละเพลงมีทำนอง จังหวะ และให้ความรู้สึกของเพลงที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเพลงนั้น

ในทางดนตรีถือว่า “ทำนอง” เป็นการเคลื่อนที่และผสมผสานกันของเสียงในแนวนอน คือแนวทำนองจะเคลื่อนที่ไปข้างหน้าตามจังหวะที่ดำเนินไปเรื่อย ๆ

Piano Sonata

in C major, K. 545

W.A. Mozart

๑.๔ การประสานเสียง (Harmony)

การประสานเสียง คือ เสียงสูง-ต่ำหรือทำนองที่เข้าไปสอดแทรกทำนองเดิมเพื่อให้เกิดความไพเราะ หนักแน่น แต่สิ่งที่สำคัญของการประสานเสียง คือ การผสมกลมกลืนกันระหว่างเสียงร้องและทำนอง ในทางดนตรีถือว่า “การประสานเสียง” เป็นการผสมผสานกันของเสียงในแนวตั้ง คือ การผสมเสียงในช่วงเวลา จังหวะเดียวกัน

CÄCILIE

Richard Strauss, Op.27, Nr.2

Vivo e con ardore

Voice

Piano

ff

con Ped.

4

Wenn du es wuß - test, was träu-men heißt von bren nen-den

dim. p

๑.๕ พื้นผิว (Texture)

ดนตรีประกอบด้วยการประสานเสียงในแนวตั้งกับทำนองในแนวนอน เมื่อรวมกันจะปรากฏเป็นพื้นผิว

พื้นผิวทางดนตรี (Musical Texture) เป็นลักษณะการจัดความสัมพันธ์ระหว่างทำนองกับการประสานเสียงในดนตรี ลักษณะพื้นผิวของดนตรีขึ้นอยู่กับการเล่นทำนองและการประสานเสียง

การจัดประเภทของพื้นผิวดนตรีที่ควรรู้จัก มีดังนี้

๑) **พื้นผิวโมโนโฟนิค (Monophonic Texture)** เป็นพื้นผิวของดนตรีทำนองเดียวไม่มีดนตรีประกอบ ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทบทสวดต่าง ๆ มีเพียงเส้นเดียวที่เล่นทำนอง ไม่มีเสียงประสานใด ๆ

Di - es i - rae, di - es il - la, Sol - vet saec - lum

in fa - vil - la, Tes - te Da - vid cum Si - bil - la.

๒) **พื้นผิวโฮโมโฟนิค (Homophonic Texture)** เป็นพื้นผิวของดนตรีที่มีแนวทำนองหลักและแนวประสานเสียงประกอบเป็นเสียงซ้อนกัน เกิดจากการขับร้องประสานเสียง การเรียบเรียงประสานในวงดนตรีและบทเพลง

Ständchen

(A.F. von Schack)

Richard Strauss, Op.17 No.2

Vivace e dolce

Gesang

Piano

pp

una corda

segue

5

March' auf, mach' auf, doch

lei se mein Kind um Kei-nen vom Schlum-mer zu week-ken.

๑.๖ คีตลักษณ์ (Forms)

บทเพลงโดยทั่วไปจะมีการกำหนดรูปแบบและท่อนเพลงไว้อย่างชัดเจน เรียกว่า คีตลักษณ์ หรือรูปแบบ รูปแบบของบทเพลงขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้ประพันธ์เพลงที่ต้องการบทเพลงที่มีรูปแบบปกติหรือรูปแบบซับซ้อน ซึ่งรูปแบบที่ควรรู้จัก ได้แก่

๑) **รูปแบบเอกบท (Unitary Form)** เป็นบทเพลงที่มีเพียงท่อนเดียว สัญลักษณ์ที่ใช้ในเพลงเอกบท คือ A และอาจมีการซ้ำทำนองกัน เช่น AAAA ซึ่งท่อนที่เพิ่มขึ้นมาไม่ควรมีทำนองที่ต่างจากเดิมมากนัก

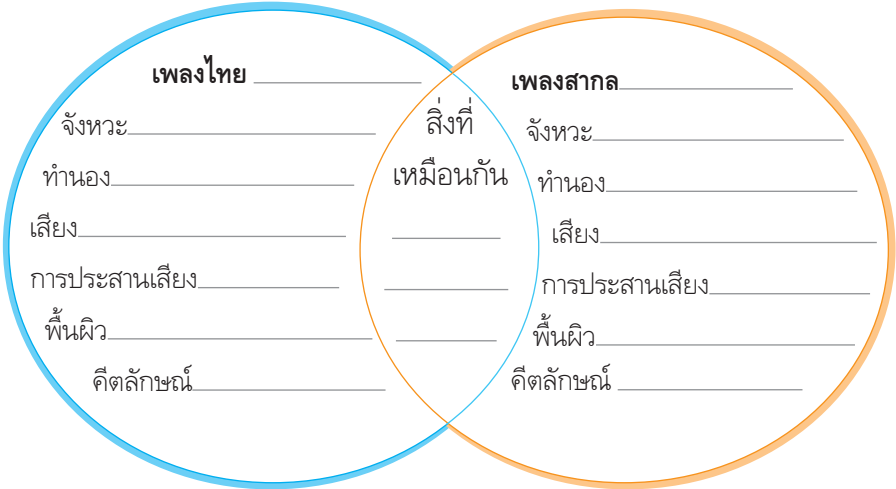
๒) **รูปแบบทวิบท (Binary Form)** เป็นบทเพลงที่มีทำนองหลัก ๒ ท่อน หรือมากกว่า แต่ทำนองที่เพิ่มขึ้นต้องมีทำนองซ้ำต่อกันมา โดยไม่สลับทำนอง สัญลักษณ์ที่ใช้ในเพลงทวิบท คือ AB นอกจากนี้ ยังมีการซ้ำกันหลาย ๆ เทียบก็ได้ เช่น ซ้ำทำนองแบบ AABB

๓) **รูปแบบตรีบท (Ternary Form)** เป็นบทเพลงที่มีทำนองหลัก ๒ ทำนอง แต่นำทำนอง A ย้อนกลับมาบรรเลงใหม่ ซึ่งทำนองจะขัดแย้งตรงกลางของทำนองเดิม สัญลักษณ์ที่ใช้ในเพลงตรีบท คือ ABA เป็นลักษณะของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน

คำถามท้าทาย ถ้านักเรียนเป็นนักแต่งเพลง จะแต่งเพลงให้มีรูปแบบอย่างไร เพราะอะไร

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๑

- ๑. ให้นักเรียนเลือกฟังเพลงที่ชอบ ๑ เพลง แล้ววิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของบทเพลงนั้น จากนั้นออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ๒. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกเพลงไทย ๑ เพลง และ เพลงสากล ๑ เพลง จากนั้นเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างขององค์ประกอบ ดนตรี โดยเขียนลงในแผนภาพความคิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำถามพัฒนากระบวนการคิด

- ๑. จังหวะมีความสำคัญอย่างไร
- ๒. เสียงใดบ้างที่ไม่สามารถนำมาเรียบเรียงเป็นทำนองได้
- ๓. การประสานเสียงที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร
- ๔. พื้นผิวโฮโมโฟนิคมีลักษณะอย่างไร
- ๕. บทเพลงใดบ้างที่มีรูปแบบ AAA

๒. การเปรียบเทียบองค์ประกอบในงานดนตรีและศิลปะ

ดนตรีมีความแตกต่างจากทัศนศิลป์อย่างมาก ในขณะที่รูปปั้นและภาพวาดมีรูปร่างทางกายภาพ สื่อความหมายจากองค์ประกอบและการใช้สัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ เสียงดนตรีกลับเป็นสิ่งที่มียูขณะที่ถูกบรรเลงเท่านั้น การฟังดนตรีจึงมีปัจจัยในเรื่องของเวลามากำหนด อย่างไรก็ตามนักเรียนสามารถเปรียบเทียบองค์ประกอบในงานดนตรีและศิลปะได้ดังนี้

● พื้นผิว (Texture)

ในทางทัศนศิลป์ พื้นผิว เป็นผิวนอกของสิ่งต่าง ๆ รับรู้ได้โดยการสัมผัสหรือการมอง เช่น มัน วาว หยาบ ขรุขระ ศิลปินจะใช้รูปแบบของพื้นผิวและการให้น้ำหนักเพื่อสร้างความกลมกลืนหรือความแตกต่าง ในขณะที่พื้นผิวทางดนตรี เป็นลักษณะของวิธีการจัดการกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางดนตรี เช่น จังหวะ เสียงประสาน แนวทำนอง ซึ่งมีได้ทั้งบางและหนา มีทำนองเดียวที่โดดเด่นออกมาเหนือคอร์ดที่บรรเลงประกอบหรือมีหลายแนวทำนอง ในเพลง ๆ หนึ่งเราอาจพบพื้นผิวแบบเดียวหรือหลายแบบก็ได้

● รูปแบบ (Forms)

ในทางทัศนศิลป์ รูปแบบ เป็นโครงสร้างของวัตถุ ที่มีความกว้าง ยาว และลึก ที่เป็นสามมิติ หรือมีความกว้างและความยาว ซึ่งเป็นสองมิติ ในงานศิลปะอาจพบรูปแบบที่เป็นเรขาคณิต รูปแบบธรรมชาติไปจนถึงรูปแบบอิสระ ในขณะที่รูปแบบทางดนตรี เป็นโครงสร้างของบทเพลง อาจจะมีเพียงท่อนเดียวหรือหลายท่อน รูปแบบในทางดนตรีมีส่วนช่วยอย่างมากในการสื่อสารระหว่างผู้ประพันธ์กับผู้ฟัง เราสามารถรับรู้รูปแบบทางดนตรีผ่านการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วง เมื่อทำนองชุดเก่าจบไปและมีทำนองใหม่เกิดขึ้นตามมา แสดงว่าดนตรีได้ดำเนินมาถึงท่อนใหม่แล้ว

● สี (Color)

สีเกิดจากปรากฏการณ์ที่แสงตกกระทบต่อวัตถุและสะท้อนสู่สายตา เป็นองค์ประกอบทางศิลปะ ที่มีผลทางจิตวิทยาต่ออารมณ์ ความรู้สึกอย่างมาก นอกจากนี้ สีที่ใช้ในงานศิลปะยังเต็มไปด้วยพลังในการสื่อความหมายในเชิงสัญลักษณ์ เช่น สีแดงให้ความรู้สึกร้อนและมีชีวิตชีวา สีเหลืองสื่อถึงความรุ่งเรืองมั่งคั่ง ในทางดนตรี สีสันของเสียง (tone color หรือ timbre) เป็นลักษณะของเสียงที่กำเนิดจากแหล่งกำเนิดเสียงที่แตกต่างกัน แหล่งกำเนิดเสียงดังกล่าวเป็นได้ทั้งเสียงของมนุษย์และเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ นอกจากนี้ เรายังสามารถสร้างสีสันเสียงได้บนเครื่องดนตรีชนิดเดียวกัน เช่น บาสซูนเมื่อเล่นเสียงต่ำจะมีเสียงที่ค่อนข้างหนักแน่น แต่เมื่อเล่นช่วงเสียงที่สูงขึ้นจะมีเสียงที่นุ่มนวลไพเราะมาก นอกจากนี้ กีตาร์ไฟฟ้ายังมีเครื่องมือที่สร้างเสียงเอฟเฟกต์ได้หลายแบบ ไม่ว่าจะเป็นเสียงแตกพรวา รุนแรง (distortion) หรือเสียงที่มีความกังวานสูงแบบคอรัส

การเปรียบเทียบองค์ประกอบในงานศิลปะมีวิธีการเปรียบเทียบโดยใช้องค์ประกอบและเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

๒.๑ การใช้องค์ประกอบในการสร้างผลงานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น

ในการเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ ของงานศิลปะ เพื่อนำมาสร้างสรรค์ให้เกิดผลงานออกมานั้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานจำเป็นต้องรู้จักและเข้าใจในองค์ประกอบทุก ๆ ส่วนเป็นอย่างดีเสียก่อนว่ามีความหมายและความสำคัญอย่างไร เพื่อให้การนำมาประยุกต์ใช้เป็นไปได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์มากที่สุด

๒.๒ เทคนิคที่ใช้ในการสร้างผลงานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น

งานด้านศิลปะทุกแขนง มีความจำเป็นมากที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ แรงบันดาลใจและจินตนาการเพื่อสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก แนวคิด เพื่อสื่อออกมาให้กับผู้ที่มาชมผลงานศิลปะให้ได้ซาบซึ้งกับผลงานผ่านทางประสาทสัมผัสของร่างกาย

เทคนิคสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้น ไม่มีข้อจำกัด แต่อยู่ที่ว่าผู้สร้างสรรค์ผลงานจะจับเอาประเด็น หรือมีแรงบันดาลใจในเรื่องอะไร ที่ต้องการแสดงผ่านทางผลงานออกมา และเมื่อนำมาผสมผสานกับองค์ประกอบของศิลปะแขนงนั้น ๆ ก็จะทำให้ผลงานออกมามีความน่าสนใจแปลกใหม่ ไม่เหมือนใครและสื่อถึงประเด็นของงานให้ได้ชัดเจนที่สุด และที่สำคัญไม่ควรลอกเลียนแบบผลงานและแนวคิดของศิลปินคนอื่น

ตัวอย่างเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ผลงานด้านดนตรี

วงโปงลางสะออน : เป็นศิลปินที่มีการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างลงตัวและน่าสนใจ โดยการนำเอาศิลปะการแสดงแบบพื้นบ้านของไทย (วงโปงลาง) ผสมผสานกับการนำเสนอ การถ่ายทอดผ่านบทเพลงและการเล่าเรื่องที่สนุกสนานไม่น่าเบื่อ และที่สำคัญคือ เป็นการกระตุ้นให้เด็กรุ่นใหม่รู้จักอนุรักษ์ความเป็นไทยไว้ด้วย จึงทำให้วงโปงลางสะออนประสบความสำเร็จ และมีชื่อเสียงทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

✿ วงโปงลางสะออน วงดนตรีที่ผสมผสาน
กับศิลปะพื้นบ้าน

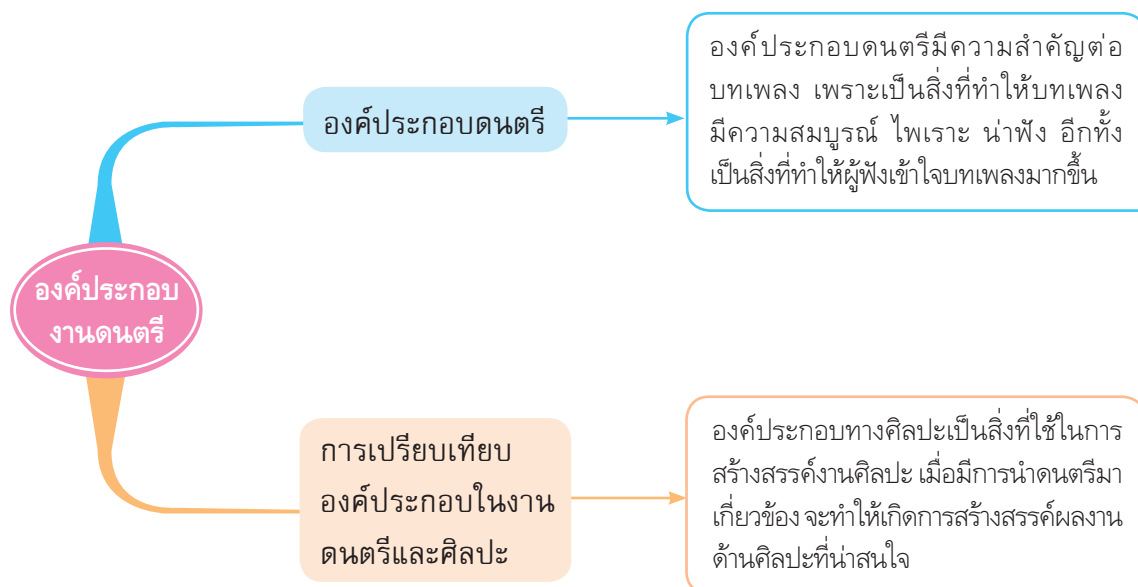
กิจกรรมพัฒนาความสามารถในการอ่าน

ให้นักเรียนอ่านคำและความหมายของคำต่อไปนี้

คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย
ประยุกต์	ประ-ยุก	นำความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์
สร้างสรรค์	สร้าง-สั่น	สร้างให้มีให้เป็นขึ้น
องค์ประกอบ	อง-ประ-กอบ	สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบเป็นสิ่งใหญ่

ผังสรุปสาระสำคัญ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๒

- ให้นักเรียนเลือกภาพจิตรกรรม ๑ ภาพ ที่ชื่นชอบ แล้ววิเคราะห์ว่าภาพนั้นใช้องค์ประกอบศิลปะใดบ้าง แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ให้นักเรียนเลือกฟังบทเพลงที่ชื่นชอบ แล้ววาดภาพที่เกิดจากการจินตนาการในบทเพลงนั้น แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ให้นักเรียนเปรียบเทียบองค์ประกอบดนตรีและศิลปะว่ามีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร โดยเขียนลงในแผนภาพความคิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำถามพัฒนากระบวนการคิด

- องค์ประกอบศิลปะมีความสำคัญอย่างไร
- ดนตรีและศิลปะมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร
- ดนตรีและศิลปะมีความสำคัญต่อคนในสังคมอย่างไร
- ถ้าศิลปะมีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์จะเป็นอย่างไร
- องค์ประกอบศิลปะใดที่เป็นพื้นฐานของงานศิลปะ

